

Aljoša Curavić

NA ROBU Pekel načelnosti

Ce lahko parafrizam uniju približno v isti psihički situaciji, kot je bil on na začetku svojega romana po peklu: znašla se je v temenem gozdu, zgrešena je prava pot in vse ne znamo.

Nekje sem bral, da obstaja organizacija, ki se imenuje Gherush 92 in deluje v okviru Organizacije druženih narodov. Gre za skupino raziskovalcev, ki imajo status posebnih svetovalcev za razvoj, izobraževanje in človekovne pravice. Med ostalim so predlagali, naj se Dante in njegova Božanska komedija umakneta iz šolskih programov, saj nista primerna za sodobna načela.

Samoučni je načelnost nas bosta pokončali kot zaključni udarec v vespolni krizi vrednot in gospodarski negotovosti. Videti je, da je to nekakšna stalnica človeškega obnaušanja. Ko se svet ruši, hvalimo še edino, kar nam je ostalo: sami seba, svoja načela, svoj vrtiček, svoj znovnik, svoj jezik, svojo kulturo. Kot vsi bisi grešniki, postanemo pretirani moralisti, pretirani legalisti, pretirani formalisti, nacionalisti, kampanjisti, vrtičarji. Izničimo vse tematične kotike, ki dajo smisel svetlobi. Pozabimo, da sta - bolj kot zakonost in dobrota -, ilegalna in zlina pripomogla na našemu razvoju.

Ko gre use narobe in ko nimamo več kaj prodati, potem ne moremo na dan - načelnost. Ma seveda, use bo šlo k vragu, ampak začim je imam svoja načela in od njih ne odstopam! Pripravljen sem umrati in ubijati ranje. Poznam ljudi, ki brez sorazmira niso sposobni živeti, ker bi ostali brez načel, oziroma na tudi imeli več ničesar. V imenu načelnosti bomo ubili tudi tistih fenomenalnih motor ustvarjalnosti, ki ga začnejo zloba, bolečina, trpljenje. V imenu načelnosti bomo ubili tudi Danteja. Sam bog ve, kaj bi rekel naš ubogi srednjevki prijatelj, ko bi vedel, da ga bodo nekoč anatematizirali kot antisemita, antisemitom, homofobom, skraka, kot vse to, kar danes dajemo na gromadno v imenu načelnosti in človečnosti. Danes bomo začigali Danteja, ker je strpel sodomitev v pekel. V imenu načelnosti smo že prepovedali vse vrsto mimo, tako kot se je že zgodilo, ko je leta 2005 neki danski časopis objavil karikature Mohameda. Jutri bomo začigali Melvilleja, ker je pisal o kitovou. Potem bo na vrsti Cervantes, ker je mučil konja in osle v rušil miline na veter. Ti so danes začleniti.

Dr. Darja Zaviršek o knjigi *Mavrične družine grejo v šolo*, kjer so objavljeni izsledki prve raziskave

Imam dve mami, dva

Deklica pravi drugi: Poglej, *imam dve mami, dva očeta in tri pse!* Druga pa debelo pogleda: *Tri pse!* Gre sicer za resnično šo sprejemjanju raznolikosti, ki jo pri svojem delu rada uporabi dr. Darja Zaviršek, predstojnica Katedre za proučevanje socialne pravici in vključevanja na Fakulteti za socialno delo, kjer te dни v izsli knjiga *Mavrične družine grejo v šolo*, v kateri Zaviršek s sorednikico Ano M. Sobocan predstavlja izsledke prve študije o slovenskih mavričnih družinah, torej družinah z dvema mamama ali očetoma, kakršnih je po nekatere podatkih pri nas že stot.

► Pojem mavrične družine je pri nas relativno nov ...

"Pojem je že star. Izhaja iz ZDA iz časov aktivnega boja LGBT populacije za enakopravnost z raznoljnimi pari. Njihov simbol je bila matrica, a so ga kasneje prevzeli še pacifisti. V Ameriki se je razvil pojmen rainbow families, v Nemčiji pa prav tako Regenbogen Familie. Pojem je leta 2009 prvič v veliki nemški slovar knjižega jezika Duden in s tem postal uradno sprejeta nemška beseda.

Hecno je, da pri nas pojmen pozajmo le redki." ▶ Iz Nemčije je k nam prišel tudi tamkaj nagrajena knjiga *Vse naše družine*, ki je na nečlan za naše prelomna.

"V Nemčiji je te literature ogromno in jo učitelji uporabljajo v pedagoških procesih. Na decembarski predstavitvi naše knjige v Berlinu je brea vsekarske promocije prvič okrog 170 učiteljev in učiteljev samo iz Berlina, kar je ogromno. Kakšne so razlike med Slovenijo in Nemčijo, sem opazila tudi, ko smo razmišljali, kako bomo objavili rezultate raziskave, saj sta tako nemški kakor svedski tim dejala, da knjige pri njih ne bodo objavili, ker imajo že ogromno pedagoške literature na to temo. Omenjeni slikanica pa je druga knjiga pri nas, ki omenja družinsko pluralnost. Prva je bila *Velika knjiga o družinah*, pri obižju pomembno, da otroci lahko vidijo družino, v kateri živijo, ter da lahko učitelje z njihovo pomočjo tudi spregovorijo. Gre začelo s tem, da je sama za mavrične družine. Posebej dragoceno se mi zdaj, da učitelji so bili v Sloveniji posvojeni, dobro družbeno reprezentacijo v javnosti. Da ne govorimo o otrocih, ki so v režimtu, kjer je pojmen sam zelo stigmatiziran."

▶ Med vse pogostejšimi družinami so združene ali razširjene družine, kjer si ločena starša z novima partnerjema ustvarita novi družini, ki ju povezuje skupni otrok.

"V Angliji je pred leti neka profesorica svoje študente vprašala za mnenje, ali so se družine zmanjšale ali povečale. In presenetili so nekateri, ki so mneni, da so se zelo povečale, kajti prizakovala je enoznačen odgovor, da so družine vse manjši. Študenti so začeli pripovedovati o svojih združenih družinah, kako imajo dve mami in dva očeta, ker sta tako mama kot oče ponovno poročila.

"Vse pogostejšimi družinami so združene ali razširjene družine, kjer si ločena starša z novima partnerjema ustvarita novi družini, ki ju povezuje skupni otrok.

"Vsi ti socialni starši so zajeti v novi definiciji družine. Državni zakonik, ki ji nasprotuje Cerkev, češ da tako v pastoralnem pismu - ne morejo enakorečno opraviti vioge prave družine.

"Ideologija in cerkvena dogma sta eno, resničnost in vsakdanje življenja pa drugo. Ko so v Nemčiji pred več kot desetimi leti začeli razpravljati o tem, ali naj imajo družine dve starši istega spola enake pravice kot družine

raznospolnih staršev, je temu nasprotovala Cerkev na Bavarskem, ki je najbolj konservativna. Sprožila je ustavni spor, a v Nemčiji so odločili prav nasprotivo kot pri nas. Njihovo zahtevalo, da se teh dveh družin izenači, je ustavno sodišče zavrnilo, in tako je bilo konec diskusije. Ustavno sodišče v Nemčiji je pogledalo znanstvene izsledke, ne pa ideoloških razprav. Zanimivo pa je, da druge cerkvene skupnosti v Nemčiji izenačeni družini niso nasprotovale. Vse dolejšnje žalitve in na koncu še pastoralno pismo torek niso nujno ustavne institucije in gredo proti potrebi po spiritualnosti ljudi. Mnoge, ki to potrebujejo, imajo vlastni pravnični državni konzervatorij, ki jih je potrebovao.

"Kaj pa prav znanost?

"V pastoralnem pismu so ločili pravo družino od neprave. Tako dobro vse dolejšnje vprašanje je bilo najteže tistim otrokom, ki niso dobili podporo staršev. Slednja pa se dobi že tem, da se nekaj normalizira."

► Učiteljice je večkrat bojijo odziva staršev. Kaj lahko storijo, denimo, v primeru, ko v šoli učiteljice predstavijo mavrične družine, doma pa otroku rečejo, da ni prav, da obstaja?

"Učiteljica je ravnalna prav, otroku pa lahko reče, da njegov starši o tem menijo drugače. Ampak učiteljica v javni šoli mora spoštovati družinski pluralnost. Spomnite, kako so starši nasprotovali spolni vzgoji v solah. Ko smo dobili zakon o integraciji otrok s posebnimi potrebami in so začeli v solu prihajati novi otroci z oviram, so nekateri starši temu nasprotovali, češ da bo njihov otrok zaradi tega slabše napredoval. Ce bi takrat postušali starši, bi bili edina država EU, ki ne bi imela integracije otrok s posebnimi potrebami v običajnih solah. Javna šola sledi razvojnemu procesu, ki mu pravimo demokratizacija vsakdanjega življenja, in temu, da se ljudi ne izključujejo, ampak vključujejo. V idejo normalnega in običajnega je treba vključiti vse več ljudi. V zgodnjih feminističnih razpravah je bila diskusija, ali obstajajo razlike med temi ljudje ne verjamajo v enakost žensk in moških, ter da to iztezajo."

▶ Pa je razlik?

"Razlika je ogromna. Vedno bomo imeli ljudi z zelo okzim pogledom na svet, z zelo ozko predstavo o tem, kaj je normalno. Antidiskriminacijski zakoni pa v demokratnem svetu prinašajo do, da lahko tako mislijo, ne težko spreminja. Ljudje želijo verjeti, da je življenje še vedno tak, kot je bilo pred sto leti. Edini od vzorcev je tudi ta, da ljudje, ki so zvezli v mavričnih družinah, niso temi zelo želičevi govoriti."

▶ Tudi iz vaše raziskave je očitno, da je takih pogovorov v šoli zelo malo. Načelo celo primere, ko je učiteljica med nastevanjem znanih osebnosti otroku reka: Ne, Maria Galanica pa ne, ker je homoseksualka.

"Mislim, da je dobro, če starši in otroci takšne ekscese sporočijo, saj so proti temi

znanostem dejali, naj nima otroka, ker bo stigmatiziran.

Nekdo, ki ga od zunaj stigmatizira, mora sam poskrbiti, da ne bo stigmatiziran. In sicer tako, da ne bo obstajal, kar je spreženja logika zavrnjanja družbenih realnosti. In tem nizkih, kjer so načelo, ki smo ga pri nas začeli nekoliko prepozno. Pa ne samo mavričnih družin, ampak tudi na primerih stigne posvojenih otrok, otrok rejskih družin, včasih celotnih enostarševskih družin ali pa hendikepiranih otrok. Slišala sem, da so bili nekateri jezni zaradi plakatov Nism zagaram-a. Ne 'biti zagaram' je intelektualni proces. Ljudje se ne rodijo z namanjem o Hendikepu, o družinski pluralnosti, o neraziskanosti, ampak si ga morajo pridobiti. Pri nas smo na točki, ko morajo ljudje začeti kar hitro pridobivati znanje o plurarnosti življenja in enakosti."

▶ Iz sledki različnih

mednarodnih raziskav kažejo, da je prej omenjeni strah odveč. Da so tudi drugi strahovi v povezavi z mavričnimi družinami neutemeljeni.

"Raziskave so vse ovrgle. Nobene strokovne ustanove ni, ki bi trdila, da otroci v mavičnih

družinah trpijo pomanjkanje.

Njihov razvoj je odvisen od tega, kaj so, denimo, štirinestemu fanuku brutalno potegnili in z rok vozil, rekoč: Pa kaj se boš s tem igral, saj si fant.

Eden od očitkov, ki sem ga zasledil, je tudi, da tako kot omenjena zgoda tudi mediji prikazujejo mavrične družine kot idealne. Ne res tako polpopolne?

"Idealne družine so niso.

Ideale so v tem ničesar.

Učiteljice so v tem ničesar.

Ideale so v tem ničesar.

</